אלא אמר אביי מדרבנן היא שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול, מנקיט אביי חומרי מתניתא ותני הגוד והמשמרת כילה וכסא גלין לא יעשה ואם עשה פטור אבל אסור אהלי קבע לא יעשה ואם עשה חייב חטאת אבל מטה, וכסא טרסקל, ואסלא מותר לנטותן לכתחילה: ואין נותנין לתלויה בשבת: איבעיא להו שימר מאי? אמר רב כהנא שימר חייב חטאת, מתקיף לה רב ששת מי איכא מידי דרבנן מחייבי חטאת ורבי אליעזר שרי לכתחילה? מתקיף לה רב יוסף אלמה לא הרי עיר של זהב דר"מ מחייב חטאת ורבי אליעזר שרי לכתחילה? מאי היא דתניא לא תצא אשה בעיר של זהב ואם יצאה חייבת חטאת דברי ר"מ וחכמים אומרים לא תצא ואם יצאה פטורה ר"א אומר יוצאה אשה בעיר של זהב לכתחילה א"ל אביי מי סברת ר"א אדר"מ קאי דאמר חייבת חטאת, אדרבנן קאי דאמרי פטור אבל אסור ואמר להו איהו מותר לכתחילה משום מאי מתרינן ביה? רבה אמר משום בורר רבי זירא אמר משום מרקד אמר רבה כוותי דידי מסתברא מה דרכו של בורר נוטל אוכל ומניח הפסולת אף הכא נמי נוטל את האוכל ומניח את הפסולת אמר ר' זירא כוותי דידי מסתברא מה דרכו של מרקד פסולת מלמעלה ואוכל מלמטה אף הכא נמי פסולת מלמעלה ואוכל מלמטה. תני רמי בר יחזקאל טלית כפולה לא יעשה ואם עשה פטור אבל אסור, היה כרוך עליה חוט או משיחה מותר לנטותה לכתחילה בעא מיניה רב כהנא מרב כילה מהו? א"ל אף מטה אסורה, מטה מהו? א"ל אף כילה מותרת, כילה ומטה מהו? א"ל כילה אסורה ומטה מותרת ולא קשיא הא דקאמר "אף מטה אסורה" בדקרמנאי, הא דקאמר ליה "אף כילה מותרת" כדרמי בר יחזקאל, כילה אסורה ומטה מותרת כדידן, אמר רב יוסף חזינא להו לכילי דבי רב הונא דמאורתא נגידן ומצפרא חביטא רמיא *אמר רב משום רבי חייא וילון מותר לנטותו ומותר לפרקו ואמר שמואל משום רבי חייא

כילת

אלא אמר אביי מדרבנן. קאסרי לה חכמים דמתניתין דלא שבקינן ליה למיתליה למיעבד עובדא דחול: **מנקיט.** מלקיט: **חומרי מתנייתא.** כללות של ברייתות: חומר קשר כלומר כללות שמצא בברייתות בגוד לבדה, ובמשמרת לבדה, ובכילה לבדה, ובכסא גלין לבדה ושנאן כולן הפטורין אבל אסורין בחומר אחד והמותרים לכתחילה בחומר אחד: **הגוד.** הוא עור של בהמה תפור ופיו רחב אחד ויש לו שנים ועוברי דרכים ממלאין אותו יין או חלב במקום שתוקעין שם אהליהם ללון ושוטחין אותו ופיו מתוח ע"ג יתידות והרוח עוברת מתחתיו ומצטנן שלא יתקלקל היין והוי דומה לאהל לאחר שנמתח: **כילה.** שיש [א] בגגה טפח: **וכסא גלין.** כמו מטה גללניתא דכירה (לעיל דף מז:) והוא שם מקום ומפרקין מטותיהן וכסאותן וטוענין אותן עמהן וחוזרין ומחזירין אותן: **לא יעשה.** דאהל עראי נינהו וכסא גלין נמי גזרה שמא יתקע בחוזק: **אבל מטה.** שלנו המחוברת ועומדת אם היתה זקופה או מוטה על לדיה מותר לנטותה לישבה על רגליה ואע"ג דהשתא עביד אהל שרי דלאו מידי עביד אלא ליתובא בעלמא: **כסא טרסקל.** כך שמו ובלעז פלודשטוייל ועליונו של עור ומקפלין אותו וכשמסלקין אותו סומכין אותו לכותל וכשרוצה לישב עליו נוטהו ויושב על ד' רגלים: **ואסלא.** עשוי כעין כסא טרסקל אבל עור הפרוש עליו נקוב לבית הכסא מותר לנטותו לכתחילה דהא עביד וקאי: **שימר.** כמו שמרים לתלויה וסינן: **חייבת חטאת.** דלאו תכשיט הוא אלא משוי: **פטור.** דתכשיט הוא ולכתחילה אסור דילמא שלפא ומחויא: **יוצאה אשה.** דמאן דרכה למיפק בעיר של זהב אשה חשובה ואשה חשובה לא שלפא ומחויא: **משום מאי מתרינן ביה.** למשמר: **משום בורר.** דהאי נמי בורר הוא: **כוותי דידי מסתברא.** דאי אתרו ביה משום בורר התראה היא: **דנוטל אוכל ומניח פסולת.** *ולרבה ה"ה נמי דאי אתרו ביה משום מרקד הויא התראה אבל לרבי זירא אי אתרו ביה משום בורר לאו התראה היא דלא דמי לבורר, שהאוכל למטה ופסולת למעלה מה שאין כן בבורר קטנית שהפסולת למטה: **טלית כפולה לא יעשה.** לשמות טליתו על גבי ארבע יתידות לישן תחתיה וראשיו מתכפלין לכאן ולכאן לצד הארץ והויא ליה לכתלים להגן מן החמה דהוי אהלא: **כרוך עליה.** מבעוד יום: **חוט או משיחה.** ונתלה על הגם שעל הקנוף כשהיא מכופלת וכרך עליה חוט למשכה בו לפורסה לכאן ולכאן מותר למושכה בו בשבת דמוסיף על אהל עראי הוא ואינו כעושה לכתחילה: **בדקרמנאי.** היינו גללניתא* שפורקה ומחזירה והוא שם מקום לשון אחר קרמנאי מוכרי בגדי פשתן מוכרין עליהן: **כדרמי.** כרך עליה חוט: **כדידן.** מטה שהיתה זקופה והוא מושיבה על רגליה: **דמאורתא נגידן ומצפרא חביטא.** בלילי שבת ראיתים פרושות ולבקר ראיתים מושלכים לארץ אלמא מותר לפורקה וה"נ מותר לנטותה: **וילון.** מסך שכנגד הפתח: **מותר לנטותו.** שאין אהל אלא מי שעשוי כעין גג:

כילת

אלא אמר אביי מדרבנן. ואף על גב דאלא כוחא בסיכתא אפילו איסור דרבנן ליכא במילי דרבנן שייך שפיר לחלק אבל אי במשמרת מדאורייתא אסור אין שייך לחלק. מ"ר: **כסא** גלין. לא כפי' הקונטרס מטה גללניתא דשילהי כירה ואסור משום שמא יתקע דכולה שמעתא איירי באיסור אהל אלא היינו [כעין] מטה שפורסין עליה עור ואסור משום אהל כשמושיב תחילה המטה ואחר כך פורס העור דהוי ממטה למעלה ואסור כדאיתא בבילה בפ' המביא כדי יין (ד' לג:) דפוריא אסור מלמטה למעלה. מ"ר: **כסא** טרסקל. יש בכן עור וכשרוצה לישב עליו נוטה העור ויושב על ד' רגלים כדפירש בקונטר' וכגון שהוא קבוע בכסא דאם לא כן היה אסור לנטותו כדאמר בפ' המביא (שם דף לב:) אמר רב יהודה האי מדורתא מלמעלה למטה שרי פירוש כשעושין עצים מכאן ומכאן ונותנין עליהם עצים ארוכים ארכן לרחב של אלו ובמביא תחילה עצים שנותן למעלה ואחרי כן עצים שמכאן ומכאן אינו כן דרך עשיית אהל לעשות הגג תחילה ואחריו הדפנות ושרי וכה"ג קרי מלמעלה למטה מלמטה למעלה אסור וכן ביעתא פירוש כשנותנין בילים ע"ג האסכלא שקורין גרדיי"ל וכשנותנין הבילים תחילה ואוחז בכן בידו עד שמביא הכלי תחתיהן שרי דהיינו מלמעלה למטה וכן קידרא שמושיבה על שתי חביות שצריך לאוחזה בידו ואחר כך לסדר תחתיה החביות וכן חביתא חביות שמסדרין באוצר ומושיבין אחת על גבי שתים וכן פוריא לפרוס העור תחילה באויר ואח"כ להביא המטה תחתיו ומיהו יש לפרש הך דשמעתא בחוט קשור ומיירי כגון שעושה מלמעלה למטה אבל משמע דבכל ענין מיירי. מ"ר. וכל הנהו דאסרינן בבילה אומר ר"ת דדווקא דברים שיש להם מחילה עד לארץ אבל להושיב הקדרה על טרפיד בי"ט שרי אפילו מלמטה למעלה להביא הטרפיד תחילה ואחר כך להושיב הקדרה וכן להושיב השולחן על גבי ספסלין וביעתא וקידרא וחביתא ופוריא י"ל שיש להם מחילה. מ"ר: **מי** סברת דר' אליעזר קאי אדר"מ כו'. °לא ידע רבי מאי קמשני*): **מה** דרכו של בורר. לא תקשה אההיא דשילהי כלל גדול (לעיל דף עד.) כמו שפי' שם (בד"ה בורר ואוכל): **כרך** עליה חוט או משיחה מותר לנטותה. כגון ששייר בה טפח דבענין אחר לא הוה שרי כדאשכחן בפרק בתרא דעירובין (דף קב.) כרוך בודיא ושייר בה טפח למחר פושטת דמוסיף על אהל עראי הוא אי נמי כריכת חוט או משיחה מועלת בלא שייר בה טפח: **בעא** מיניה רב כהנא מרב כו'. ונראה לר"י שאלו סתם בכל כילות אם הם מותרות אמר ליה אפילו מטה יש מהן שאסורות הדר בעא אם כל מטות אסורות אמר ליה אף כילות מותרות אמר ליה כיון שאין אתה מחלק בשניהם מהו להשוותן כילה ומטה ובמקום שאסור בזה כנגדו אסור בזה א"ל כילה אסורה ומטה מותרת וכן יש לפרש ההיא דפרק אלו טרפות (חולין דף נג.) יש דרוסה לחתול א"ל אף לחולדה יש דרוסה יש דרוסה לחולדה א"ל אף לחתול אין דרוסה לחתול ולחולדה יש דרוסה או אין להם דרוסה א"ל לחתול יש דרוסה ולחולדה אין דרוסה ומפרש התם דבגדיים וטלאים יש דרוסה לחתול ולא לחולדה ובאימרי רברבי אין דרוסה אפילו לחתול ובעופות יש דרוסה אפילו לחולדה ויש לייסב כעין שפירש הר"ר יצחק בן ר"מ (פי') התם שבשהיה עוסק באימרי שאלו אם יש דרוסה לחולדה וכן כולם. מ"ר: **אף** כילה מותרת כדרמי בר יחזקאל. הוה מצי למימר כי ההיא דשנינו בסמוך לכילי דבי רב הונא וי"ל כדרמי בר יחזקאל הוו:

שאין

---

*) [נ"ל פירושו דאף אם לא קאי אר"מ מ"מ הדבר תמוה איך יחלקו בסברות רחוקות כ"כ אם לא שלא ידע ר"א מסברת ר"מ כלום וזהו כוונת התוס']

רבינו חננאל

הלכה כר' אליעזר: מתני' וחכ"א אין תולין את המשמרת ביו"ט. איבעיא לן תלא מאי וסליקא חיובא מדרבנן (ובלבד) שלא יעש' כדרך שהוא עושה בחול. מנקיט אביי חומרי מתניתא ותני הגוד והמשמרת כילה וכסא [גלין] לא יעשה ואם עשה פטור אבל אסור כלומר איסורא דרבנן. אהל קבע לא יעשה ואם עשה חייב חטאת אבל המטה והכסא והטרסקל והאסלא מותר לנטותו בתחלה. פי' משמרת הא דאמרן והיא מסננת של יין. גוד הוא חמת מים. בלולב [וערבה] (הגזול)(דף מח) משכיה דההוא גברא דעבדינן ליה גודא. ומלינן ביה מיא והולכי דרכים נועצים יתידות בארץ וקושרין (אחת) [אותו] זה בחוטין עבין ותולין אותו באלו היתידות להצטנן מימיו. כילה שיש בגגה טפח כסא גלין הוא של חוליות. טוענין עליו קרשים ויושבין עליו וכשעומדין פורקין אותו מטה כגון הא דידן ולא ברירא לן מלאכתה אלא דברים מוכיחין שהיא מטה (גיליתא) [גללניתא]. והכרעים שסחור רפויין הן ולפיכך היא מותרת כדאמרינן (לעיל מז ע"ב) אם היה רפוי מותר. ולגבה היא עשויה במסמרים והיא זקופה ומרביצה לישן עליה הואיל ולגבה עשויה אינה חשובה כאהל וכן כסא לשבת בו וזה שאמר נורד אדם מטה וכסא וספסל שלשתן טעם אחד הן. טרסקל הוא קערה פשוטה כגון שלחן קטן וכדתניא ר' יוסי בר' יהודה נעץ קנה ברה"ר והניח בראשו טרסקל חורק ונח על גביו גם זה לגביו עשוי לאכול בו. או לתת בו חפצים. אסלא הוא ספסל של ברזל. דתנן האסלא טמא המדרס וטמא מת (פרשה) [ופירושו] היא טמאה מדרס. והברזל טמא טמא מת. וספסל זה של ברזל. ועליו עור נטוי לישב עליו. ותנן עור האסלא וחלל שלו מצטרפין לטפח ואמרינן בתחלת עירובין מאי עור אסלא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן עור אסלא עור כסא של בית הכסא והוא שאמרנו ספסל של ברזל נטוי עליו עור נקוב באמצע כשיעור סיס הן חסר הן יתר ויושב עליו אדם ותחתיו גרף כדי לקבל בו הרעי לפיכך נקרא עור כסא של בית הכסא אלו כולן מותר לנטותן בתחלה. ואין נותנין לתלויה בשבת ר' אליעזר דתני ונותנין לתלויה בשבת סבר מותר לשמר בתחלה בשבת וחכמים אוסרין ואיבעיא לן אליבא דרבנן שימר מאי ואמר רב כהנא חייב חטאת ופי' שימור בשוגג חייב חטאת דלא אשכחן במזיד בשבת חייב חטאת. אלא כל שהוא בשבת בשוגג חייב חטאת במזיד חייב מיתה ועל זה הטעם אמרו משום מאי מתרינן ביה רבה אמר משום בורר' ר' זירא אמר משום מרקד. סבר בורר ומרקד שניהן אבות מלאכות הן ובורר ומרקד כעין דבר אחד הן ולא נחלקו בשמותן אלא מפני שהיה במקדש ולמה (רבא) [רבה] ור' זירא אלא להודיעך שאם התרו בו משום מרקד אליבא דרבה אינו חייב וכן אליבא דר' זירא אם התרו בו משום בורר. והלכתא כר' זירא: **תאני** רמי בר יחזקאל טלית כפול לא יעשה ואם עשה פטור אבל אסור. פי' אדם שקפל טלית וקשרה בין ב' כתלים והדביק קצוות הטלית בארץ ונכנס לישן תחתיה בגגה כאמצע ושופעת ויורדת למטה בארץ כמלוא קומת אדם ברוחב אהל עראי הוא. ומפני שאין בגגה טפח ולא בפחות משלשה לפיכך פטור אבל אסור. ואם היו עליה חוטין מאתמול ונטה אותה מותר. והא דבעי רב כהנא מרב כילה מהו א"ל אף מטה אסורה מכלל שגם כילה אסורה פי' מטה דקרמינא. היא מטה של פרסיים. ורב לטעמיה דאשכחינן בסוף כירה רב ושמואל דאמרי תרווייהו המחזיר מטה של פרסים בשבת חייב חטאת ומסתברא דהאי מטה של פרסיים לא יתכן לו להחזירה אלא אם יתקע לפי שמלבנותיה וכרעיה דחוקין ואינן נשלבין אלא אם יתקע בהן וכיון שתקע בהן חייב כולה היא כילה שיש בגגה טפח או בפחות משלשה סמוך לגגה טפח. שמצינו באהלי טומאה טפח והנה נטה אהל

רב נסים גאון

פרק ר' אליעזר אומר תולין: אבל מטה כסא טרסקל ואסלא מותר לנטותן לכתחילה. משכחת לה בעירובין בפרק מבוי (דף י) מאי עור אסלא אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן עור כסא של בית הכסא:

כשנכנסו

עין משפט נר מצוה

ב א ב מיי' פכ"א מהל' שבת הלכה יז ופכ"ב שם הלכה כח סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן שטו סעיף ג ד ו ט :

ג ג מיי' פכ"ב שם הלכה כז :

ד ד מיי' שם הלכה כח סמג שם טוש"ע שם סעיף ה :

ה ה מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה יד סמג שם.

ו ו מיי' שם הלכה יא ופכ"א הלכה יז סמג שם:

ז ז ח מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה כט סמג שם טוש"ע א"ח סי' שטו סעיף י :

מסורת הש"ס

[לקמן קמ.]

[לעיל נט: תוספ' פ"ה]

עדיות פ"ב מ"ו

[פי' תוס' לעיל עג: ד"ה משום ותוס' ב"ק ב. ד"ה ולרבי אליעזר]

[צ"ל ולרבה]

[פי' לעיל מז:]

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה כילה שיש בגגה טפח. נ"ב אבל הרי"ף והרמב"ם כתבו דוקא שאין בגגה וכו' סמוך לגגה טפח :

גליון הש"ס

גמ' דתניא לא תצא אשה. ע"ל סב ע"א: תוס' ד"ה מי סברת וכו' לא ידע. כעין זה לעיל קיח ע"ב תוד"ה אלו כיס וש"נ :

נושא

מה' ר' כהנא ור' ששת בשלת חכ' במשנה שאוסרים לתת שמרים למשמרת בשבת

נושא:

מעשר מעוט אאי מתרינן

א. ב. ג

1) בורר

2) מרקד

מגנה

אמר רבה ר' זירא כוותי דידי מסתברא

נושא

אהל עראי

מגנה

△ תשובותיו של רב כהנא פריסת כילה ומטה, תשובות נגדיות סותרות זו את זו

מגנה:

ב' הגות הרמזו של ר' חייא ואותו לנטות

* מלות סוגריים אלו () אינם לשון הגמ' אלא לפרש דבר כאן מסתיים דבריו של ר' ששת ודיבור הדיון (עד סוף הסוגריים) נשאר התקפת ר' ששת על ר' כהנא). בתוכת הגמ' מנסה (אבל לא הצליחה) לדחות קושיית ר' ששת

** מלות סוגריים אלו {} לשם זילוג כדי להגיע מיד לתשובה לשאלות ר' יוסף. בתוכה מובא דברי ר"א המקור של עיר של זהב שהיא מחלוקת בין התנאים ר"מ ור"א